

Autorisation, folkekirke og bekendelse

af Ole Buchardt Olesen

I Kristeligt Dagblads kronik mandag d. 20.januar sætter Elisabeth Krarup Jensen og Agnete Raahauge bl.a. fingeren på et bestemt punkt i de biskoppelige rapporter, som skal være baggrund for den folkelige debat om gudstjeneste, sakramenter og autorisation, som skal foregå i de kommende måneder rundt om menighederne. Det punkt, de berører, er nemlig noget mystisk noget, der siges i rapporten om autorisation. Tænker man nærmere efter, må man i hvert fald ende i en ejendommelig forundring, der ender med at blive perspektivet, man lægger på alle tre rapporter.

I rapporten om autorisation tales der nemlig om forskellige modeller for autorisation i folkekirken af ritualer, sakramenter m.m. Model to tiltrækker sig den største forundring og derfor også opmærksomhed. I rapportens model to til ny struktur for autorisation af ændringer i liturgi og sakramenter og hvad der af følger, er friheden sat i højsædet. Det betyder, som det siges i kronikken den 20.januar, at biskoppernes tilsyn så at sige vendes på hovedet: fra at være et tilsyn, der skal sørge for, at tingene i kirke og sogne foregår efter gældende regler og på bekendelsesgrundlaget, skal biskopperne fremover være samtalepartnere for sogne og præster, der ønsker at ændre i det gamle og traditionelle; en slags medspillende inspiratorer.

Det er klart, denne nye frie form for adgang til ændringer i liturgi og sakramenter, kirkesang med videre, vil åbne for et helt andet, mere spraglet liturgisk og sakramentalt kirkeligt landskab, end det, vi kender i dag. Dette har rapportens forfattere dog også set, kunne være et problem. Derfor skal der udarbejdes et såkaldt ”teologisk grunddokument”. For, som det står i Grundloven: ”Den evangelisk-lutherske kirke er den danske folkekirke, og understøttes som sådan af staten”. For rapportens forfattere må det et sted have foresvævet dem, at, folkekirkens grundlag i forhold til staten netop er dette, at den kun understøttes, for så vidt den forbliver netop evangelisk-luthersk.

Derfor skal der altså udarbejdes sådan et teologisk grunddokument – en slags teologisk røgalarm for mulige løjer – som biskoppen kan have liggende i skuffen og lige tage frem i de venlige og imødekommende samtaler med meget omstillingsparate præster og menigheder, for at tjekke, om de er inden for skiven.

Nu kommer vi så til det mystiske. Det er nemlig ejendommeligt, at rapportens forfattere ikke kan se problemet med et sådant dokument: Hvilken kirkeretlig status skal det fx have? Hvem skal udarbejde et sådant? Og måske endnu mere interessant: hvem har kompetence til at indføre et helt nyt bekendelsesskrift ved siden af det

bekendelsesgrundlag, vi i forvejen har – netop det grundlag, der grundlovmæssigt definerer folkekirken som evangelisk-luthersk?

Hvorfor vil der i det hele taget blive brug for et sådant dokument, når vi har vore bekendesskrifter? Det synes der vel kun at være at brug for, dersom der med rapporten om autorisation tænkes på at ændre dette bekendelsesgrundlag – eller give mulighed for at dispensere herfor i sogne, der kar det skidt med Luther eller det evangeliske.

Det tyder da også på, at noget sådant har været i tankerne de steder, hvor man har haft frie tøjler til at forsøge sig med nye gudstjenesteformer og ændringer i dåb og nadverliturgi. Nogle steder, fx i Lindevang sogn, ønskes dåbssynet ændret, så dåben ikke ses i frelsesperspektiv, men i skabelsesteologisk optik: vi udtaler blot i kirken, hvad fødslen allerede siger: du er et Guds barn. I denne artikel skal ikke nævnes alle de ændringer, som er foretaget i gudstjeneste og ritualer i forsøgssognene og andre steder. Der skal blot antydes en mulig forklaring på, hvorfor der ifølge rapporten for autorisation er behov for et helt nyt teologisk grunddokument. En sådan mistanke bestyrkes man så meget mere i, når der i samme rapport står, at model 1, som er bevarelsen af status quo i folkekirken, allerede vi være en stramning i reglerne for autorisation for visse sogne (og i forhold til bekendesskrifterne).

Hvis man læser alle tre rapporter – og det skal siges, der er rigtig meget godt at finde rundt om i disse – så må man sige, at det er vanskeligt at læse sig til noget større behov for eller nogen tvingende grund til, at hele denne debat skal køre – om noget, som langt de fleste sogne er tilfredse med. Særligt når man læser den klart bedste rapport (dén om dåb og nadver), så er det vanskeligt ikke at læse i hvert fald afsnittet om dåben som et temmelig tungt argument for bevarelsen af det nuværende ritual og ikke mindst: den nuværende dåbssyn. Skal der overhovedet ændres, så skulle det være fordi, det kunne have noget for sig at bringe dette ritual mere i overensstemmelse med Luthers egne dåbsritualer fra 1523 og 1526.

Alt i alt, må man konkludere, at de nugældende regler for autorisation og tilladelse af afvigelser og ændring hist og her i gudstjeneste, ritualer og kirkemusik, er udmærket, for så vidt man ønsker at forblive inden for det evangelisk-lutherske, som er folkekirkens grundlag. Samtidig vil det også være betryggende fortsat at have biskoppernes tilsyn som garant for en evangelisk-luthersk folkekirke.

En af salig biskop over Sjællands stift J.P. Mynsters helt grundlæggende forestillinger om folkekirkens mulighed for at forblive netop folkets kirke var den tanke, at man skulle kunne gå i kirke et hvilket som helst sted i landet og dog føle sig hjemme og fortrolig med gudstjenesten. Selvfølgelig skal der være plads til – inden for den evangelisk-lutherske bekendelse – at slå sig lidt i tøjret og forsøge sig med nye former og ny musik. Men i det lange løb er det Mynsters uniformitetsprincip, der sikrer, at vi har en

folkekirke og ikke bare 2000 kirker og menigheder uden nogen anden forbindelse eller sammenhæng end den historiske.

Ole Buchardt Olesen er medlem af arbejdsgruppen *Bevar Ritualerne*.